

TYPOGRAFIA

Typografinen kontrasti

Kirjaintyyli ja luettavuus

Kirjaimesta palstaksi

Otsikkotypografia

Väliotsikot

Anfangit

Typografinen kontrasti

- Hyvä typografia on sekä taidetta että viestintää.
- Molemmissa tarvitaan kontrastia, joka asettaa asiat haluttuihin suhteisiin.
- Kontrasti on vaihtelua, josta syntyy rytmi. Ilman rytmiä sammuu vastaanottajan mielenkiinto.
- Kontrasti luo kiinnostavaa dynamiikkaa.
- Kontrastin avulla luodaan julkaisuun "värejä".
- Graafisesti tehokkaissa julkaisuissa on voimakkaat kontrastit tyhjän tilan, tekstipintojen, sanojen ja kuvien välillä.
- Muodolliset ja viralliset julkaisut sisältävät usein niukasti kontrasteja.

Typografiassa kontrasti syntyy:

- kokokontrastista ja suuruuskontrastista
- muotokontrastista
- vahvuuskontrastista
- värikontrastista
- pintakontrastista
- tyhjän ja täyden tilan kontrastista

Typografinen kontrasti

Kokokontrasti

- yhden pistekoon muutos kontrastin luomiseksi on liian pieni
- kahden pisteköön muutos esim. leipäteksti/väliotsikko on jo hyvä jo väliotsikon lihavointi voi olla riittävä muutos
- eri kirjaintyyppettä yhdisteltäessä on huolehdittava riittävästä kontrastista

KARIN
Models

Kokokontrastia typografiassa voidaan luoda esimerkiksi:

- käyttämällä pieni- ja suurikokoisia kirjaimia
- lyhyitä ja pitkiä tekstirivejä
- pientä ja suurta kuvaa jne.

Typografinen kontrasti

Muotokontrasti

- muotokontrastiin tarvitaan kaksi toisistaan selvästi poikkeavaa kirjaintyyliä
- esimerkiksi antiikva/kursiivi, antiikvan kursiivi/lihava groteski, kalligrafisia ja suoria tekstityyppejä
- on virheellistä käyttää kahta eri antiikvaa, näin ei synny muotokontrastia vaan tyyliristiriita
- muotokontrasti on ollut muotia mainostypografiassa se on hyvä yhdistelmä esimerkiksi otsikko - apuotsikko pareissa

ABSOLUT[®]
Country of Sweden
VODKA

éco[™]
quartier

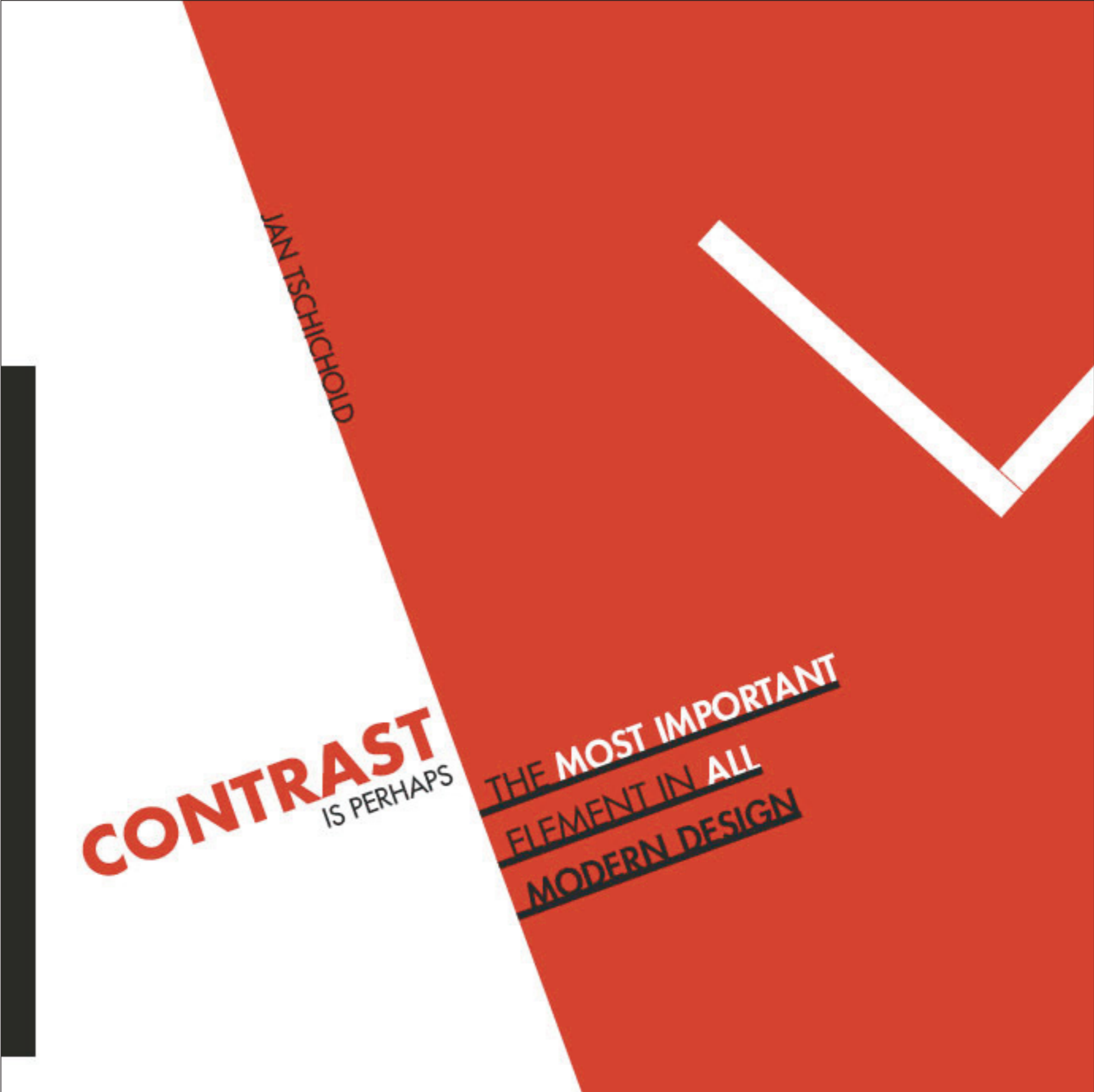
Muotokontrastia saavutetaan käyttämällä esimerkiksi:

- syvättyjä ja kehyksissä olevia kuvia
- tasapalstaa ja liehureunaista tekstialuetta jne.

Kirjaintyypeillä on erilaisia luonteita ja sama kirjaintyyppi ei sovi joka paikkaan.

Esimerkiksi otsikoissa käytettävät kirjaintyypit on

- valittava psykologisin perustein, minkälaista mielikuvaa ja tunnelmaa otsikolla halutaan välittää.

Raelynn Miles

contrast
is
perhaps
the
most
important
element
in
all
modern
design

jan tschichold

Faced with a

DESIGN PROBLEM

designers really have three options:

- 1 *do something,*
- 2 *undo what is there, or*
- 3 *do nothing.*

Our design education and
Western culture teach us how
to use only the first tool.

y marks the spot

Vahvuuskontrasti

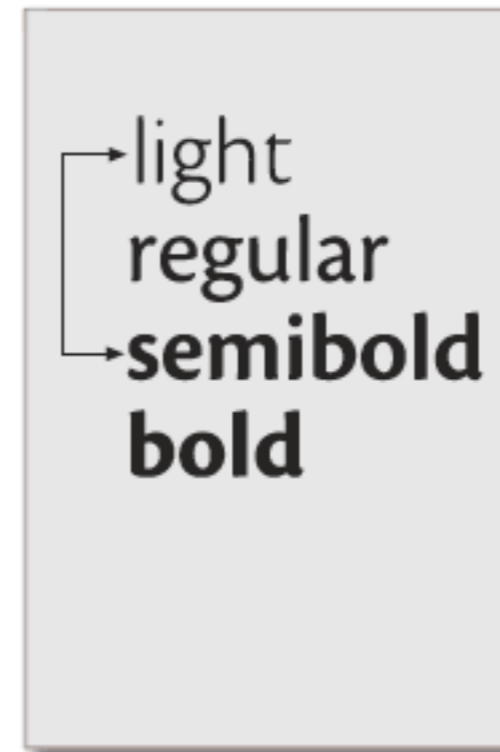
- syntyy rinnastamalla kahta groteskin eri lihavuutta
- valituissa lihavuuksissa pitäisi olla eroavuutta ainakin kaksi astetta
- antiikva kirjaintyyliä ei suositella lihavuuskontrastin luomiseen

KAYBEE[®]
TOY STORES

Genius
CAD - SOFTWARE

Vahvuuskontrastia voidaan luoda asettamalla:

- vaalea ja tumma kuva rinnakkain
- harmaa leipätekstipinta ja tumma otsikko jne.
- leipäteksti edustaa keskimäärin 15 %:n tummuutta sivulla

the letter Q the letter Q the letter Q the letter Q the letter Q

Around 1000 B.C. this letter was used to represent q voiceless velar. After 900 B.C. the Greeks borrowed the sign from Phoenician and altered its form, changed its name to qoppa but had no use for its sound in Indo-European so they used it for the sound K.

Värikontrasti

- voidaan korostaa yhdyssanan tai yhdysnimen eri osia tai kokonaisia sanoja halutulla tavalla
- suosittu logoissa ja mainostypografiassa
- parhaimmillaan lihavissa groteskikirjaimissa
- laihemmissa kirjaimissa värin vaikutus ei pääse kunnolla esiin

Värikontrastia luodaan esimerkiksi:

- mustavalkean tekstipinnan ja värikuvan yhdistelmästä
- harmaiden ja mustien tekstipintojen yhdistelmästä
- yksiväristen ja värikkäiden tekstipintojen yhdistelmästä

EUROPE BY DESIGNERS

EUROPEBYDESIGNERS IS AN INTERNATIONAL ARTISTIC PROJECT WHOSE AIM IS TO UNVEIL A MULTITUDE OF IMAGES OF EUROPE FROM THE INSIDE AND FROM THE OUTSIDE. DESIGN AS THE EXPRESSION OF A CULTURAL VISION, A POLITICAL VISION OR A SIMPLE AND UNPOSED FEELING... DESIGN AND ITS DIVERSITY AS A NEW WAY TO CATCH EUROPE. DESIGNERS, ILLUSTRATORS, PHOTOGRAPHERS, DESIGN STUDIOS, AGENCIES, COLLECTIVES/CREW... YOU ARE ALL WELCOME TO SUBMIT AN INNOVATIVE, CREATIVE, EXCITING, PERSONAL AND EXPERIMENTAL WORK AROUND THE THEME. WE ARE WAITING FOR DIVERSITY AND FREESTYLE: ALL STYLES OF OUTSTANDING VISUAL MEDIA ARE WELCOME. NO ENTRY FEE IS REQUIRED. DEADLINE: 31TH DECEMBER, 2008. IMPATIENT TO SEE YOUR WORK, AMAZE US, STUN US!

THEME: EUROPE "WHAT DOES EUROPE MEAN TO YOU?"
CALL FOR ENTRIES

ABOUT EUROPEBYDESIGNERS

BACKGROUND:
 EUROPEBYDESIGNERS is an international artistic project whose aim is to unveil a multitude of images of Europe from the inside and from the outside. Design as the expression of a cultural vision, a political vision or a simple and unposed feeling... Design and its diversity as a new way to catch Europe.

THEME:
 Designers, illustrators, photographers, design studios, collectives/crews are all welcome to submit an innovative, creative, exciting, personal and experimental work around the theme "Europe: what does it mean to you?". We are waiting for diversity and freestyle: all styles of outstanding visual media are welcome. Selected works will be featured online and in printed publications.

NO ENTRY FEE IS REQUIRED.
DEADLINE: 31TH DECEMBER, 2008.

CONTACT

If you have any questions about EUROPEBYDESIGNERS or EUROPEBYDESIGNERS please email: info@europebydesigners.com

adding value: delivering solutions
 adding value: delivering solutions
 adding value: delivering solutions
 adding value: delivering solutions
 adding value: delivering solutions

Appraisals, Advice and Property Audit |
 Planning Applications and Appeals | Local
 Development Frameworks | National and
 Regional Policy Advice | Research |
 Management of Project Teams | Master
 Planning and Urban Design | Site Promotion

adding value: delivering solutions

Guildford Office t: 01483 579098 f: 01483 504389
Birmingham Office t: 0121 410 2700 f: 0121 410 2800
Internet support@alliance-plan.co.uk www.alliance-plan.co.uk

SOHOHOUSE

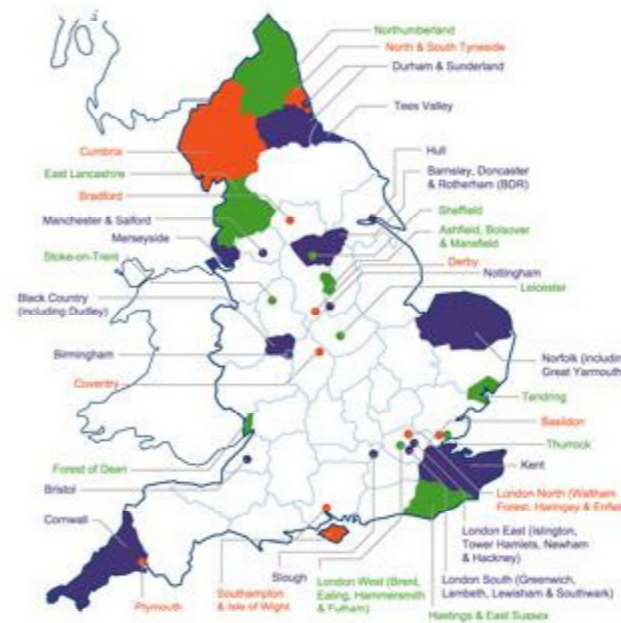
A LEARNING JOURNEY

*due to the after my death, if under the
of not sleeping, with the probable value
of being a freehold
re procurable by laying out any amount
at all, the first and with a fair prospect*

Creative Partnerships Across the Country

- Phase 1 areas
- Phase 2 areas
- Phase 3 areas

Introduction to Creative Partnerships Birmingham

Hugging Anthony Gormley's The Iron Man and looking down on Birmingham from the top of Alpha Tower perhaps aren't the first things you'd think of as nursery experience for 4 year old children. But as artist Lorna Rose and teacher Liz Talboys took pupils from Lillian De Lissa nursery on a city centre visit to see Birmingham, their city, they fired their imaginations and sparked a creative investigation that is now mapped across the classroom walls.

Pupils from two inner city secondary schools participated in an Urban Parks Symposium where planners and politicians came together to talk about how Birmingham's proposed new Library and surrounding Urban Park, should be shaped. Their vision for this space had the clarity and optimism of youth. 'The People's Park' they said. They wanted a 24 hour park, a safe space, fit for use by a diversity of communities, that faced outwards and welcomed young people's creativity. They pushed the great and the good to see the world from their point of view.

To quote former local MP and Arts Minister Estelle Morris, *When Creative Partnerships began we never imagined that on a cold and foggy winter evening in Sheldon we would see artists develop a large scale professional standard community performance involving five Sheldon schools, but we should have expected this, as it goes absolutely to the heart of the ethos of the Creative Partnerships programme in Birmingham.*

These activities, and many others, have been central to the vision for Creative Partnerships Birmingham because from the outset all partners felt that the programme must be about Birmingham. Developing the creative citizen was the strap line that emerged from early consultation with schools and the cultural sector.

Understanding the culture of this city, its buildings, its multiple communities and its heritage is vital if young people are to feel they belong and are valued.

This means they should have access to the rich variety of cultural experiences this city has to offer – that it is not outlandish that young people in Handsworth schools should work with artist George Shaw, whilst his internationally acclaimed work is showing in the Ikon Gallery. We should also understand that schools, young people and communities are also producers of culture and their experiences must be valued and celebrated.

Birmingham as a city has long suffered from an image problem - it is the city of roads, crossroads and a marginalised accent. Those who live and work in the city know it to be a dynamic, diverse, sometimes difficult but always stimulating place, rich in history and full of every kind of cultural activity from community radio to an international Symphony Orchestra to South Asian dance. When these kinds of experiences become a regular part of school life, and when teachers feel they are knowledgeably engaged with the cultural landscape of Birmingham, then we find ourselves in the exciting place where children are creating their own vision of Birmingham. Their imagination and ideas help shape how we might envision Birmingham's future. When year three at St George's CE primary school see dragons in Ladywood, when our smallest children know what Birmingham looks like from a great height, when teenagers are asked to imagine the content of our newest parks space, then we go some way to seeing young people's imagination as central to Birmingham in the 21st century.

Marie Balshaw, Creative Director

Transformative Experiences

On 21st November 2003, Estelle Morris the Minister for Arts, was joined in her local constituency by Tony Howell, Birmingham's Strategic Director for Learning and Culture, 150 parents, their children and other VIPs to watch the performance. Guests participated in the celebrations on the village green with fire jugglers, strolling players, puppetry, fireworks and street performance creating a dazzling display on an atmospheric foggy night.

The promenade performance utilised the long windows of the school hall for a shadow dance sequence and inside elaborate slide projections onto vast sheets produced a 360 degree visual environment created by young people from James Brindley Hospital School. Student puppeteers, dancers, musicians and actors from across the five schools presented their story, demonstrating the spectacular work that can be created when the skills and interests of a diverse range of schools are brought together.

I enjoyed learning the dances and working with Magledena. I learned not to be shy in front of people. I liked the performance. It made me feel happy.
Y4 Pupil, Starville School

The Pied Piper demonstrated how working with a cultural partner enabled schools to rise to new challenges and take risks in a supportive environment. In realising this highly ambitious project the team developed partnership skills and built lasting relationships through a complex process of inter-school collaboration.

www.artsites.co.uk

Outcomes

Teachers and support staff observed a significant and unexpected increase in the pupils' confidence and self esteem

Pupils have developed a broad range of artistic skills, including film-making and photography which they are continuing to use in cross curricular activities

Artists forged new relationships with schools, encouraging them to broaden their expectations and take risks

United Community Theatre Company is continuing to meet and is developing a number of ongoing projects with artSites

Some unexpected outcomes

Pupils involved as film-makers have an increased level of technical skills and confidence and are continuing to work with artSites to document Creative Partnership projects

Teachers observed a significant increase in pupils' understanding of their peers with special needs, and in their ability to support their learning

All five schools want to build on this work to develop large scale cultural projects across the wider school curriculum

National Objectives Delivered: 1 2 3 7

The biggest difference was in how he responded in the Pied Piper project. He was amazing. From not being able to take part, to full involvement and even taking a lead at times. His mum was so proud of him.

Integration Assistant for a pupil from Starville School

 KYSERLOG

KYSERLOG is a leading provider of industrial automation and control solutions for the manufacturing industry. Our expertise in PLC, DCS, and SCADA systems has enabled us to deliver innovative solutions for our clients across various industries.

KYSERLOG is a leading provider of industrial automation and control solutions for the manufacturing industry. Our expertise in PLC, DCS, and SCADA systems has enabled us to deliver innovative solutions for our clients across various industries.

Rising to the test of today's manufacturing challenges

Whether you are responsible for plant-wide production, process optimization or quality – a single plant manager has to manage multiple tasks. VisualPlant provides you with the tools you need to manage your plant more effectively.

VisualPlant offers the following benefits:

- **Real-time monitoring:** VisualPlant provides you with a real-time view of your plant's performance, enabling you to identify and address issues as they arise.
- **Improved efficiency:** VisualPlant helps you to optimize your plant's performance, reducing waste and increasing productivity.
- **Enhanced safety:** VisualPlant provides you with a comprehensive view of your plant's safety, enabling you to identify and address potential hazards before they become a problem.

VisualPlant offers the following benefits:

- **Real-time monitoring:** VisualPlant provides you with a real-time view of your plant's performance, enabling you to identify and address issues as they arise.
- **Improved efficiency:** VisualPlant helps you to optimize your plant's performance, reducing waste and increasing productivity.
- **Enhanced safety:** VisualPlant provides you with a comprehensive view of your plant's safety, enabling you to identify and address potential hazards before they become a problem.

"We are impressed by the functionality that VisualPlant provides and how it integrates well with the Plant production system and plant floor IT systems. This is an industry leading product."

— Richard Brown, Director of IT, The Boeing Company

Presstron Industries A VisualPlant Success Story

Presstron Industries is a division of the Corning group, part of Ingersoll Rand, one of the world's largest heat treating suppliers. Located in St. Thomas, Ontario, Presstron's 200,000 square foot facility employs a staff of 800 in both its press and assembly departments.

Problem: Presstron Industries faced a significant challenge in managing its complex manufacturing operations. The plant floor was overwhelmed with data, and the management team struggled to identify and address issues in a timely manner.

Solution: VisualPlant was implemented to provide a comprehensive view of the plant's performance, enabling the management team to identify and address issues as they arise.

Results: The implementation of VisualPlant has resulted in significant improvements in the plant's performance, including increased productivity, reduced waste, and enhanced safety.

Customer Testimonial:

"VisualPlant has been a game-changer for us. It has enabled us to identify and address issues in a timely manner, resulting in significant improvements in our plant's performance. We are very satisfied with the results and the support provided by VisualPlant."

— John Smith, Plant Manager, Presstron Industries

SAP Canada vous lance un défi : ACCÉLÉREZ LA PERFORMANCE!

Gagnez jusqu'à 40 000 \$ en espèces avec le concours Accélérez la performance T2.

SAP Canada récompense ceux qui contribuent au succès de T2 avec des prix en espèces de 40 000 \$. Augmentez vos chances d'emporter un prix en vendant vite et bien des logiciels et des services. Pour plus de détails, visitez le www.sap.ca/marketing/SPCcontest.

visualplant
 Enabling Intelligent Manufacturing

Emerson Manufacturing Technologies Inc.
 The Factory Store
 1400 Lakeshore Drive, Suite 100
 Oakville, Ontario, L6L 1Y1

Phone: (905) 886-1100
 Fax: (905) 886-1100
 Email: info@visualplant.com

TRUST IN A CHANGING WORLD

THE PROMISE OF PEK

Trust in a Changing World

Pintakontrasti luodaan:

- paperikoon, ladonta-alan, tekstiryhmien ja vaaleiden alueiden ryhmittelyyn avulla.

Pintakontrasti syntyy:

- eri pintojen välisistä alueista, esimerkiksi ladotun pinnan muodostamasta suhteesta paperikokoon.

Tyhjän ja täyden tilan kontrasti

Myös tyhjä tila on osa sommittelua ja sen käyttö on hallittava.

- Tyhjän tila tulisi olla osa suunnittelua ja vuorovaikutteista painetun pinnan kanssa.
- Tyhjän tilan tulee erottua marginaaleista eikä se saa sulautua niihin.

Enviably leaves ,

leaves

leaves

leaves

leaves

leaves

becoming

SO
beautiful

just

before

falling...

Shiki

Kirjaintyyli ja luettavuus

Helppolukuisuus ja tunnistettavuus

Arvioitaessa kirjaintyyppin selvyyttä suomenkielessä puhutaan helppolukuisuudesta.

Englannissa:

- **readability** (tunnistettavuus) = helppolukuisuus kokonaisuudessaan
- **legibility** (erottuvuus) = yhden kirjaintyyppin eri merkkien erottuvuutta toisistaan

luettavuus

luettavuus

luettavuus

luettavuus

Kirjainten yläosat
ovat helpommin tunnistettavia
kuin alaosat.

Kun alaosa sanasta peitetään,
pienaakkoset säilyvät helpommin
luettavina kuin suuraakkoset

Kirjaintyyli ja luettavuus

Gemenoita on helpompi lukea kuin versaaleja:

- pionaakkosten kirjaimet poikkeavat toisistaan enemmän kuin suuraakkosten ja hahmottuvat näin ollen helpommin
- versaalit muodostavat tasakorkuisen nauhamaisen ketjun
- pionaakkosista muodostuu vaihtelevampi kokonaiskuva ja näin kirjaimien tunnistettavuus helpottuu

LUETTAVUUS luettavuus
LUETTAVUUS luettavuus

Antiikva vai groteski

- antiikvateksti on helppolukuisempaa (ehkä pitkälti tottumuskysymys)
- sen vaakasuorat pääteviivat ohjaavat silmää ja auttavat rivillä pysymistä
- groteskeja on käytetty leipäteksteissä vasta 1900-luvulla alkupuolelta lähtien
- antiikvoista helppolukuisempia ovat ne, joiden vahvuuskontrasti ei ole liian suuri

Geometriset groteskit ovat vaikeimpia luettavuudeltaan Geometriset groteskit ovat vaikeimpia luettavuudeltaan

Uusgroteskit ovat rauhallisia, staattisia ja asiallallisia. Uusgroteskit ovat rauhallisia, staattisia ja asiallallisia

Humanistiset groteskit ovat eloisia ja helppolukuisimpia groteskeja. Humanistiset groteskit ovat eloisia ja helppolukuisimpia

Groteskien eroja

Geometriset groteskit ovat vaikeimpia luettavuudeltaan

- ne perustuvat samojen perusmuotojen käyttöön, kaari, ympyrä ja suora viiva
- kirjaimet muistuttavat suuresti toisiaan

Uusgroteskit ovat rauhallisia, staattisia ja "asiallallisia" (esim. Helvetica ja Univers)

- tavoitteena hyvä luettavuus
- kirjainten muoto kuitenkin umpinainen eikä johdata lukijaa eteenpäin

Humanistiset groteskit (esim. Gill, Frutiger, Myriad ja Syntax) ovat eloisia ja helppolukuisimpia groteskeja

- perustuvat renessanssiantiikvojen mittasuhteisiin
- suurimmat kirjainrungon paksuusvaihtelut
- helpoin Syntax (1968), joka perustuu siveltimellä tehtyihin luonnoksiin

Syntax on yksi helppolukuisimmista humanistisista antiikvoista.

Tekstin helppolukuisuuteen vaikuttavia tekijöitä:

- rivin pituus
- palstan leveys
- riviväli
- palstaväli
- merkkiväli
- kirjainväli
- sanaväli
- versaalit ja gemenat
- tekstin hierarkinen asettelu
- kirjaintyyppien määrä
- tavutus
- kappalesisennykset
- tyhjä tila
- marginaalit

Kirjaintyyppin helppolukuisuuteen vaikuttavia tekijöitä:

- kirjaintyyppi (-muodot)
- kirjainkoko
- x-korkeus
- suuret, avoimet silmukat
- kirjainten ala- ja yläpidennykset
- sopivat päätteet
- kohtuullinen kontrasti
- sopiva leikkaus
- kirjaintyyppin ja muun ulkoasun tuttuus

Kirjaimesta palstaksi

Kirjaintyyppin valinnan jälkeen ratkaistaan:

- kirjainkoko
- rivin pituus
- rivivälin suuruus
- palstan muoto
- palstaväli
- ensimmäisen rivin sisennys

Kirjain koko ja x-korkeus

Leipäteksti tavallisesti 9 - 12 pistettä.

Eri kirjaintyyppien erilaiset x-korkeudet huomioitava pistekokoa valittaessa.

- Mitä pienempi x-korkeus on suhteessa suuraakkosiin, sitä pienemmältä teksti vaikuttaa.
- Suuraakkosten korkeutta kutsutaan H -korkeudeksi tai versaalikorkeudeksi.
- Yleisimpien groteskien x -korkeus on suurempi kuin yleisimpien antiikvojen.

Rivin pituus

- Silmä hahmottaa 5 – 10 kirjainta kerrallaan eli enintään kaksi sanaa.
- Ihanteellinen rivin pituus on 55 – 60 merkkiä.
- Miniminä pidetään 35 – 40 merkkiä.
- Suositeltava yläraja on 90 merkkiä.
- Mitä pitempiä rivit ovat, sitä suurempi kirjainkoko ja riviväli tarvitaan

Minion Pro 10/12, n. 91 merkkiä

Jotta voisi sommitella, järjestää ja tasapainotella, täytyy olla tavoite eli päämäärä sekä tietoa ja taitoa suoritua tehtävästä. Luonnossa vallitsee jatkuvuus ja tasapaino, jonka rikkovat sen omat mullistukset tai ihmisen jättämät kaaoksen jäljet. Aikanaan luonto kostaa väärinkäytökset mutta aloittaa uuden kasvun ja muutoksen. Tasapaino syntyy levon ja liikkeen välille niin kuin yö ja päivä tai talvi ja kesä, jotka säätelevät kasvua. Pohjoisen lyhyt kesä tuottaa sadon katkeamattoman valoisan jakson ansiosta, kaamoksen aika taas nukuttaa monet eläimet ja kasvit talviuneen, ja ihmiset vaipuvat odotuksen tilaan.

Platonin teoria maailmankaikkeuden järjestyksestä rakentuu neljästä alkuaineesta, nimittäin tulesta, ilmasta, maasta ja vedestä. Atomit, jotka nykyään tunnetaan, ovat näkymättömän pieniä, monitahokkaita eli polyedreja. Niitä on viisi täysin symmetristä kappaletta, joista tetraedri symboloi tulta, oktaedri ilmaa, kuutio maata, ikosaedri vettä ja dodekaedri kosmosta. Platonin ajatuksia lainaten: “Luoja otti rakennusaineita, aluksi tulta ja maata, kolmanneksi sitä mikä pitää ne koossa, keskinäiset suhteet, kolme

Minion Pro 10/12, n. 50 merkkiä rivillä

Jotta voisi sommitella, järjestää ja tasapainotella, täytyy olla tavoite eli päämäärä sekä tietoa ja taitoa suoritua tehtävästä. Luonnossa vallitsee jatkuvuus ja tasapaino, jonka rikkovat sen omat mullistukset tai ihmisen jättämät kaaoksen jäljet. Aikanaan luonto kostaa väärinkäytökset mutta aloittaa uuden kasvun ja muutoksen. Tasapaino syntyy levon ja liikkeen välille niin kuin yö ja päivä tai talvi ja kesä, jotka säätelevät kasvua. Pohjoisen lyhyt kesä tuottaa sadon katkeamattoman valoisan jakson ansiosta, kaamoksen aika taas nukuttaa monet eläimet ja kasvit talviuneen, ja ihmiset vaipuvat odotuksen tilaan.

Jotta voisi sommitella, järjestää ja tasapainotella, täytyy olla tavoite eli päämäärä sekä tietoa ja taitoa suoritua tehtävästä. Luonnossa vallitsee jatkuvuus ja tasapaino, jonka rikkovat sen omat mullistukset tai ihmisen jättämät kaaoksen jäljet. Aikanaan luonto kostaa väärinkäytökset mutta aloittaa uuden kasvun ja muutoksen. Tasapaino syntyy levon ja liikkeen välille niin kuin yö ja päivä tai talvi ja kesä, jotka säätelevät kasvua. Pohjoisen lyhyt kesä tuottaa sadon katkeamattoman valoisan jakson ansiosta, kaamoksen aika taas nukuttaa monet eläimet ja kasvit talviuneen, ja ihmiset vaipuvat odotuksen tilaan.

Antique Olive 10/12, n. 75 merkkiä rivillä

Jotta voisi sommitella, järjestää ja tasapainotella, täytyy olla tavoite eli päämäärä sekä tietoa ja taitoa suoritua tehtävästä. Luonnossa vallitsee jatkuvuus ja tasapaino, jonka rikkovat sen omat mullistukset tai ihmisen jättämät kaaoksen jäljet. Aikanaan luonto kostaa väärinkäytökset mutta aloittaa uuden kasvun ja muutoksen. Tasapaino syntyy levon ja liikkeen välille niin kuin yö ja päivä tai talvi ja kesä, jotka säätelevät kasvua. Pohjoisen lyhyt kesä tuottaa sadon katkeamattoman valoisan jakson ansiosta, kaamoksen aika taas nukuttaa monet eläimet ja kasvit talviuneen, ja ihmiset vaipuvat odotuksen tilaan.

Platonin teoria maailmankaikkeuden järjestyksestä rakentuu neljästä alkuaineesta, nimittäin tulesta, ilmasta, maasta ja vedestä. Atomit, jotka nykyään tunnetaan, ovat näkymättömän pieniä, monitahokkaita eli polyedreja. Niitä on viisi täysin symmetristä kappaletta, joista tetraedri symboloi tulta, oktaedri ilmaa, kuutio maata, ikosaedri vettä ja dodekaedri kosmosta. Platonin ajatuksia lainaten: “Luoja otti rakennusaineita, aluksi

Antique Olive 10/12, n. 45 merkkiä rivillä

Antique Olive 9/11, n. 50 merkkiä rivillä

Jotta voisi sommitella, järjestää ja tasapainotella, täytyy olla tavoite eli päämäärä sekä tietoa ja taitoa suoriutua tehtävästä. Luonnossa vallitsee jatkuvuus ja tasapaino, jonka rikkovat sen omat mullistukset tai ihmisen jättämät kaaoksen jäljet. Aikanaan luonto kostaa väärinkäytökset mutta aloittaa uuden kasvun ja muutoksen. Tasapaino syntyy levon ja liikkeen välille niin kuin yö ja päivä tai talvi ja kesä, jotka säätelevät kasvua. Pohjoisen lyhyt kesä tuottaa sadon katkeamattoman valoisan jakson ansiosta, kaamoksen aika taas nukuttaa monet eläimet ja kasvit talviuneen, ja ihmiset vaipuvat odotuksen tilaan.

Platonin teoria maailmankaikkeuden järjestyksestä rakentuu neljästä alkuaineesta, nimittäin tulesta, ilmastasta, maasta ja vedestä. Atomit, jotka nykyään tunnetaan, ovat näkymättömän pieniä, monitahokkaita eli polyedreja. Niitä on viisi täysin symmetristä kappaletta, joista tetraedri symboloi tulta, oktaedri ilmaa, kuutio maata, ikosaedri vettä ja dodekaedri kosmosta. Platonin ajatusta lainaten: "Luoja otti rakennusaineita, aluksi

**Kun x-korkeus on suuri,
tarvitaan isompi riviväli.**

Minion Pro 9/12, n. 33 merkkiä rivillä

Jotta voisi sommitella, järjestää ja tasapainotella, täytyy olla tavoite eli päämäärä sekä tietoa ja taitoa suoriutua tehtävästä. Luonnossa vallitsee jatkuvuus ja tasapaino, jonka rikkovat sen omat mullistukset tai ihmisen jättämät kaaoksen jäljet. Aikanaan luonto kostaa väärinkäytökset mutta aloittaa uuden kasvun ja muutoksen. Tasapaino syntyy levon ja liikkeen välille niin kuin yö ja päivä tai talvi ja kesä, jotka säätelevät kasvua. Pohjoisen lyhyt kesä tuottaa sadon katkeamattoman valoisan jakson ansiosta, kaamoksen aika taas nukuttaa monet eläimet ja kasvit talviuneen, ja ihmiset vaipuvat odotuksen tilaan.

Platonin teoria maailmankaikkeuden järjestyksestä

**Jos rivit ovat lyhyitä,
harva riviväli
hajottaa ladelman.**

Antique Olive 9/13, n. 50 merkkiä rivillä

Jotta voisi sommitella, järjestää ja tasapainotella, täytyy olla tavoite eli päämäärä sekä tietoa ja taitoa suoriutua tehtävästä. Luonnossa vallitsee jatkuvuus ja tasapaino, jonka rikkovat sen omat mullistukset tai ihmisen jättämät kaaoksen jäljet. Aikanaan luonto kostaa väärinkäytökset mutta aloittaa uuden kasvun ja muutoksen. Tasapaino syntyy levon ja liikkeen välille niin kuin yö ja päivä tai talvi ja kesä, jotka säätelevät kasvua. Pohjoisen lyhyt kesä tuottaa sadon katkeamattoman valoisan jakson ansiosta, kaamoksen aika taas nukuttaa monet eläimet ja kasvit talviuneen, ja ihmiset vaipuvat odotuksen tilaan.

Platonin teoria maailmankaikkeuden järjestyksestä rakentuu neljästä alkuaineesta, nimittäin tulesta, ilmastasta, maasta ja vedestä. Atomit, jotka nykyään tunnetaan, ovat näkymättömän pieniä, monitahokkaita eli polyedreja. Niitä on viisi täysin symmetristä kappaletta, joista tetraedri symboloi tulta, oktaedri ilmaa, kuutio maata,

**Luettavuus paranee
entisestään riviväliä
lisäämällä.**

Minion Pro 9/10, n. 33 merkkiä rivillä

Jotta voisi sommitella, järjestää ja tasapainotella, täytyy olla tavoite eli päämäärä sekä tietoa ja taitoa suoriutua tehtävästä. Luonnossa vallitsee jatkuvuus ja tasapaino, jonka rikkovat sen omat mullistukset tai ihmisen jättämät kaaoksen jäljet. Aikanaan luonto kostaa väärinkäytökset mutta aloittaa uuden kasvun ja muutoksen. Tasapaino syntyy levon ja liikkeen välille niin kuin yö ja päivä tai talvi ja kesä, jotka säätelevät kasvua. Pohjoisen lyhyt kesä tuottaa sadon katkeamattoman valoisan jakson ansiosta, kaamoksen aika taas nukuttaa monet eläimet ja kasvit talviuneen, ja ihmiset vaipuvat odotuksen tilaan.

Platonin teoria maailmankaikkeuden järjestyksestä rakentuu neljästä alkuaineesta, nimittäin tulesta, ilmastasta, maasta ja vedestä. Atomit, jotka nykyään tunnetaan,

**Tulos on ehjempi,
kun riviväliä
pienennetään.**

Merkkiväli

- Merkki-, sanaväli- ja tavutusarvot vaikuttavat siihen, miten ohjelma juoksuuttaa tekstin sivulle tai tekstilaatikkoon.
- Ohjelmien alkuperäiset oletusarvot soveltuvat harvoin suomenkieleen (näkyvät helposti haitarimaisina riveinä taitossa).
- Ongelma esiintyy pääasiassa tasapalstaan ladotussa tekstissä.
- Epäonnistuneen tavutuksen vuoksi se näkyy ylisuurina sana- ja merkkiväleinä.
- Liehupalstassa sana- ja merkkivälit pysyvät vakiona rivinpituuden vaihtelun ansiosta.

Pakotettu tasapalsta, jossa tyhjä tila on sanaväleissä.

Jotta voisi sommitella, järjestää ja tasapainotella, täytyy olla tavoite eli päämäärä sekä tietoa ja taitoa suoritua tehtävästä. Luonnossa vallitsee jatkuvuus ja tasapaino, jonka rikkovat sen omat mullistukset tai ihmisen jättämät kaaoksen jäljet. Aikanaan luonto kostaa väärinkäytökset mutta aloittaa uuden kasvun ja muutoksen. Tasapaino syntyy levon ja liikkeen välille niin kuin yö ja päivä tai talvi ja kesä, jotka säätelevät kasvua. Pohjoisen lyhyt kesä tuottaa sadon katkeamattoman valoisan jakson ansiosta, kaamoksen aika taas nukuttaa monet eläimet ja kasvit talviuneen, ja ihmiset vaipuvat odotuksen tilaan.

Platonin teoria maailmankaikkeuden järjestyksestä rakentuu neljästä alkuaineesta, nimittäin tulesta, ilmasta, maasta ja vedestä. Atomit, jotka nykyään tunnetaan, ovat näkymättömän pieniä, monitahokkaita eli polyedreja. Niitä on viisi täysin symmetristä kappaletta, joista tetraedri symboloi tulta, oktaedri ilmaa, kuutio maata, ikosaedri vettä ja dodekaedri kosmosta. Platonin ajatuksia lainaten: "Luoja otti rakennusaineita, aluksi

Oikea liehu palsta

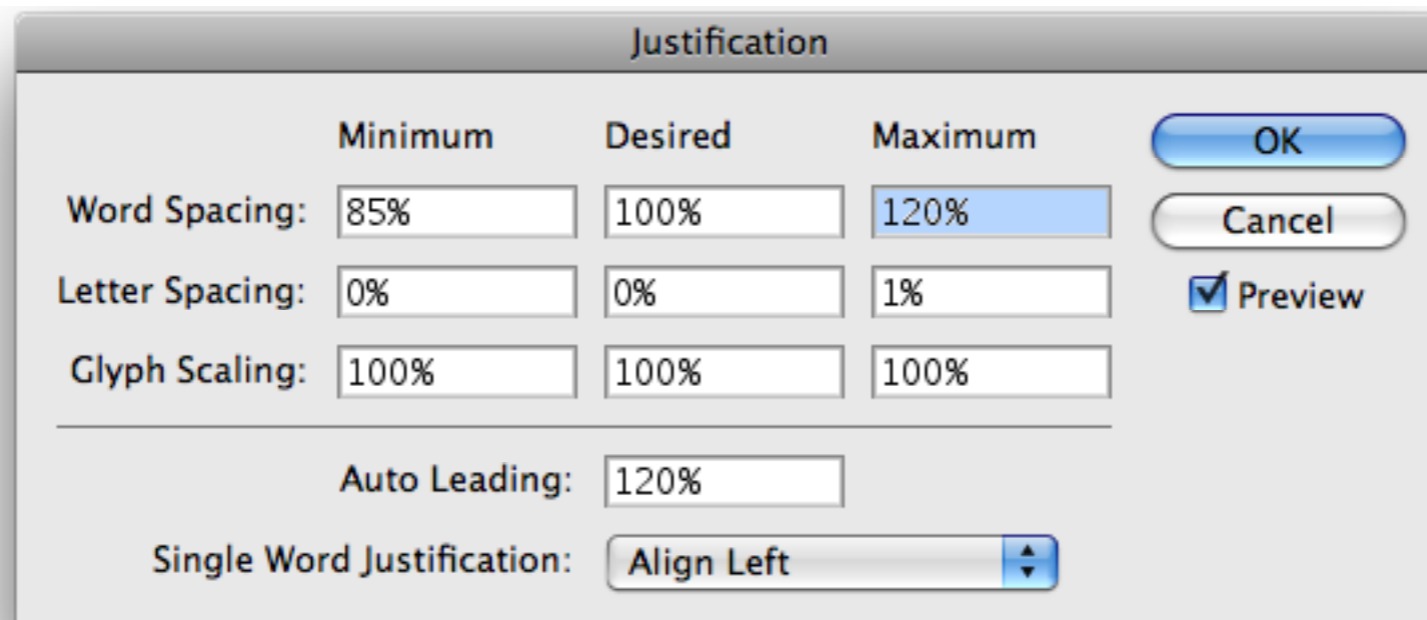
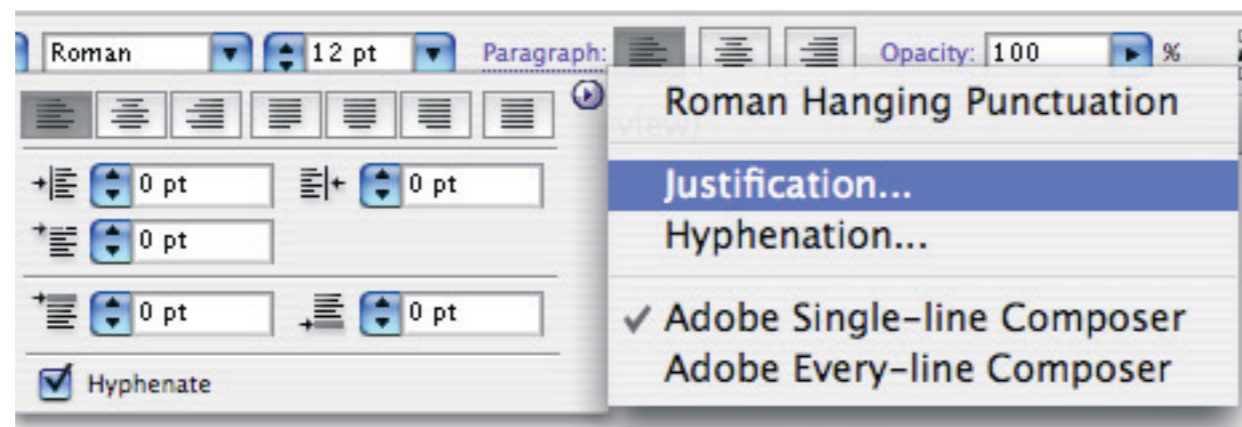
Jotta voisi sommitella, järjestää ja tasapainotella, täytyy olla tavoite eli päämäärä sekä tietoa ja taitoa suoritua tehtävästä. Luonnossa vallitsee jatkuvuus ja tasapaino, jonka rikkovat sen omat mullistukset tai ihmisen jättämät kaaoksen jäljet. Aikanaan luonto kostaa väärinkäytökset mutta aloittaa uuden kasvun ja muutoksen. Tasapaino syntyy levon ja liikkeen välille niin kuin yö ja päivä tai talvi ja kesä, jotka säätelevät kasvua. Pohjoisen lyhyt kesä tuottaa sadon katkeamattoman valoisan jakson ansiosta, kaamoksen aika taas nukuttaa monet eläimet ja kasvit talviuneen, ja ihmiset vaipuvat odotuksen tilaan.

Platonin teoria maailmankaikkeuden järjestyksestä rakentuu neljästä alkuaineesta, nimittäin tulesta, ilmasta, maasta ja vedestä. Atomit, jotka nykyään tunnetaan, ovat näkymättömän pieniä, monitahokkaita eli polyedreja. Niitä on viisi täysin symmetristä kappaletta, joista tetraedri symboloi tulta, oktaedri ilmaa, kuutio maata, ikosaedri vettä ja dodekaedri kosmosta. Platonin ajatuksia lainaten: "Luoja otti rakennusaineita, aluksi

Merkkiväli

- Liian tiivis teksti on rasittavaa luettavaa.
- Toinen ongelma on harvennetuilta näyttävät merkkivälit.
- Tällöin ylimääräinen tila voidaan siirtää sanaväleihin.
- Yleensä sanavälien paras- ja enintään -arvoja nostetaan.
- Merkkiväleihin esim. minimi ja optimiarvo on 0 ja maksimiarvo 1.

Sana- ja merkkiväli säätöä Illustrator-ohjelmassa:

Word Spacing = sanavälit

Letter Spacing = kirjainvälit

Glyph Scaling = merkkivälit
(käytettävä varoen, määrittäminen skaalaa kirjainten leveyttä ja suosituksena on 99% – 100% – 101%, jolloin kirjinmuoto ei vääristy liikaa)

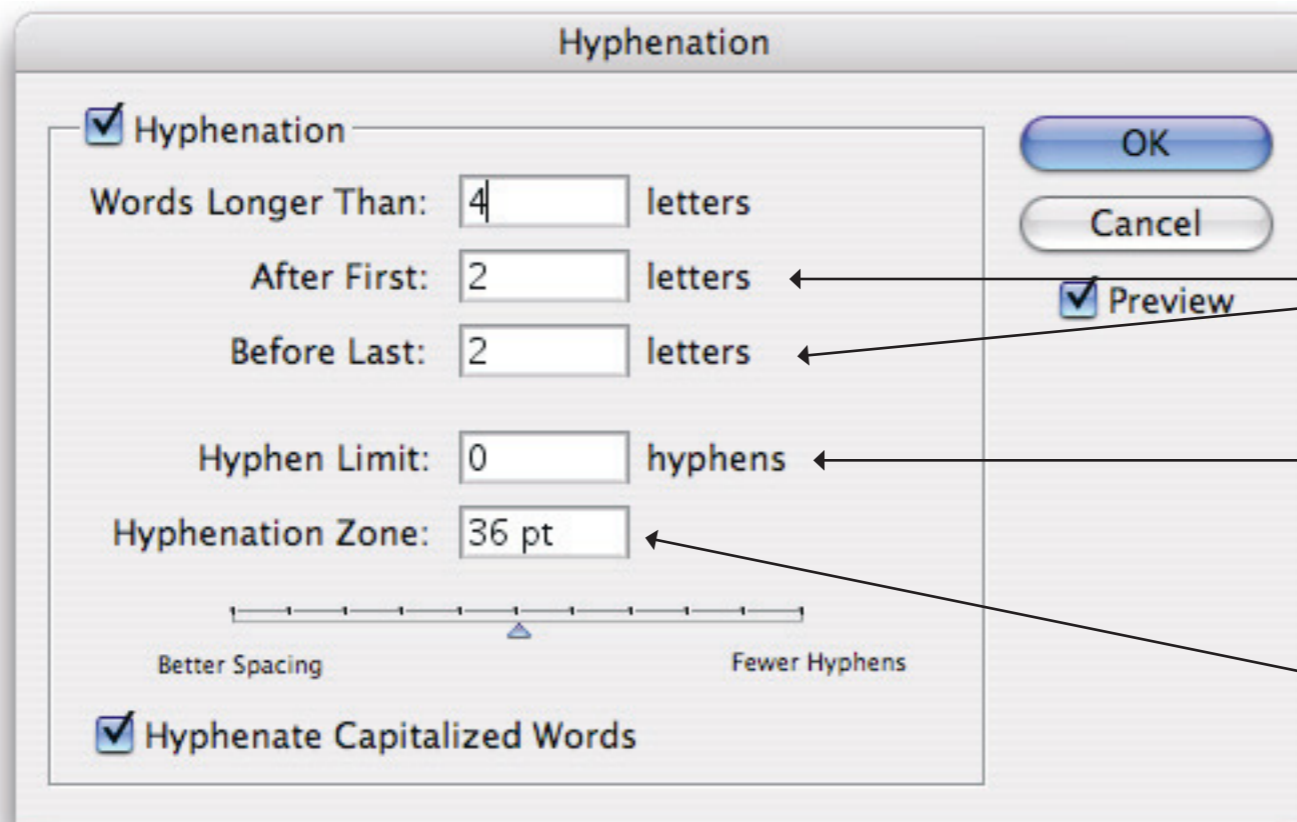
Sanavälit

Tarkista ensin onko tekstissä ylimääräisiä välilyöntejä (korjaa Etsi/korvaa-toiminnolla).

Noudata seuraavia sääntöjä:

- Salli tavutus.
- Salli tavutus myös isoilla kirjaimilla alkavissa sanoissa.
- Määrää lyhyimmäksi tavutettavaksi sanaksi 4-kirjaiminen sana (suomenkielessä hyvä).

Suosittelava sanaväli on a-kirjaimen kokoinen tila pitkällä riveillä.
Normaalimittaisilla rievillä r-kirjaimen kokoinen tila.

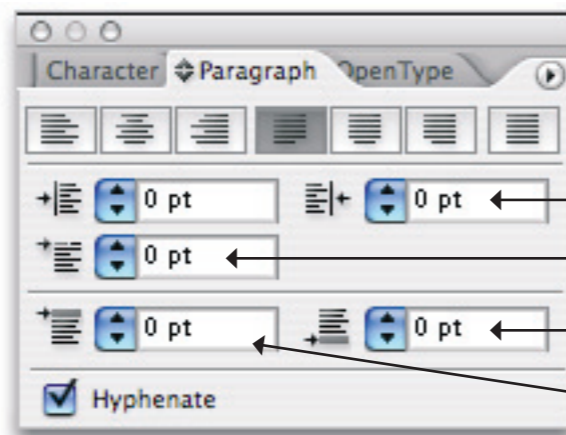
Määrittelee sanan alusta tai lopusta vähimmäismerkkimäärän, joka tavutetaan.

Määrittelee maksimimäärän tavutettavia rivejä kappaleessa. 0 tarkoittaa rajatonta tavutettavien rivien määrää.

Määrittelee tavutusalueen kappaleen oikeasta reunasta.

Sisennys

- Sisennyksen tarkoitus on osoittaa kappaleen vaihtuminen ja lukemisen rytmittäminen.
- Painoteksteissä käytetään kappaleiden erottamiseksi **ensirivin sisennystä**.
- Kirjeissä, muistioissa ja käsikirjoituksissa käytetään **riviväliä** erottamaan kappaleet toisistaan.
- Normaali sisennys on kirjainkoon tai rivivälin suuruinen tila. Leveämpi palsta vaatii suuremman sisennyksen sopusuhtaisuuden vuoksi.
- Ensimmäistä kappaletta otsikon tai väliotsikon jälkeen ei sisennetä.
- Kuvan, taulukon tai muun vastaavan lisän jälkeen seuraava kappale kannattaa kuitenkin sisentää.

määrää sisennystä
tekstikehyksen reunasta
tekstiin

ensirivinsisennys

kappaleen ennen ja jälkeen
välin määrittäminen

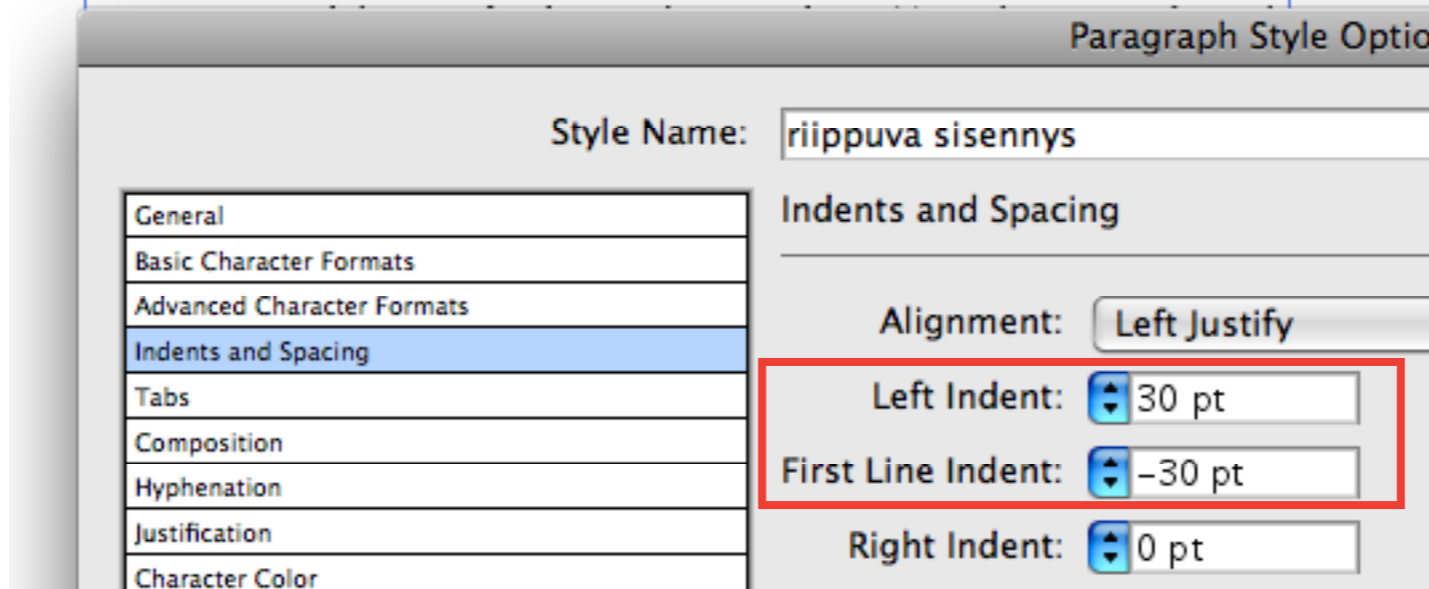
Sommittelu

Jotta voisi sommitella, järjestää ja ta
olla tavoite eli päämäärä sekä tietoa
tehtävästä. Luonnossa vallitsee jatk
jonka rikkovat sen omat mullistu
jättämät kaaoksen jäljet. Aikanaa
väärinkäytökset mutta aloittaa uue
toksen. Tasapaino syntyy levon ja
kuin yö ja päivä tai talvi ja kesä, j
kasvua. Pohjoisen lyhyt kesä tuot
mattoman valoisan jakson ansios
taas nukuttaa monet eläimet ja ka
ihmiset vaipuvat odotuksen tilaan

Platonin teoria maailmankaikke
rakentuu neljästä alkuaineesta, ni
ilmasta, maasta ja vedestä. Atomi
tunnetaan, ovat näkymättömän p
kaita eli polyedreja. Niitä on viisi
kappaletta, joista tetraedri symbo
ilmaa, kuutio maata, ikosaedri ve
kosmosta. Platonin ajatuksia laina
rakennusaineita, aluksi tulta ja m

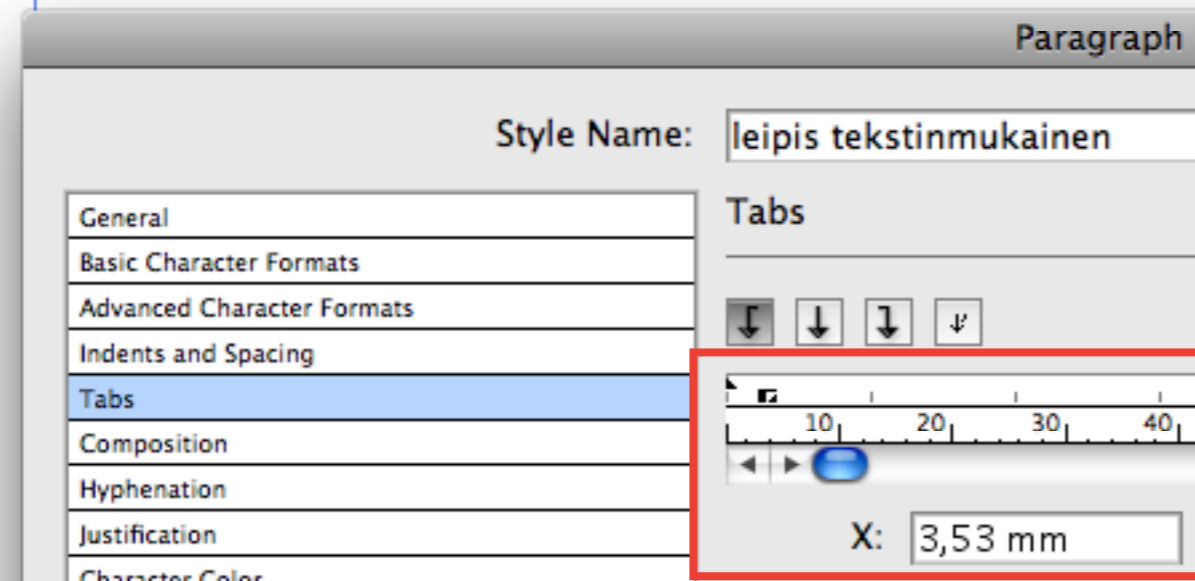
Tavallisen sisennyksen lisäksi on olemassa tekstinmukainen sisennys ja riippuva sisennys.

Jotta voisi sommitella, järjestää ja tasapainotella, täytyy olla tavoite eli päämäärä sekä tietoa ja taitoa suoriutua tehtävästä. Luonnossa vallitsee jatkuvuus ja tasapaino, jonka rikkovat sen omat mullistukset tai ihmisen jättämät kaaoksen jäljet. Aikanaan luonto kostaa väärinkäytökset

Riippuva sisennys

- Jotta voisi sommitella, järjestää ja tasapainotella, täytyy olla tavoite päämäärä sekä tietoa ja taitoa suoriutua tehtävästä. Luonnossa vallitsee jatkuvuus ja tasapaino, jonka rikkovat sen omat mullistukset tai ihmisen jättämät kaaoksen jäljet. Aikanaan luonto kostaa väärinkäytökset mutta aloitti uuden kasvun ja muutoksen. Tasapaino syntyy levon ja liikkeen välille n. kuusi kuukautta kuin yö ja päivä tai talvi ja kesä, jotka säätelevät kasvua. Pohjoisen lyhyt kesä tuottaa sadon katkeamattoman valoisan jakson ansiosta, kaamoksen aika t

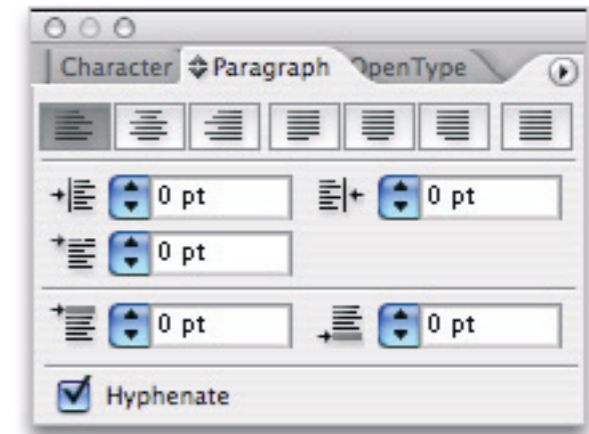

Tekstinmukainen sisennys

Palstan muoto

Palstan muotoja ovat:

- oikean reunan liehu
- keskitetty palsta
- vasemman reunan liehu
- tasapalsta, viimeinen rivi vasemmassa reunassa
- tasapalsta, viimeinen rivi keskellä
- tasapalsta, viimeinen rivi oikeassa reunassa
- tasapalsta, kaikki rivit tasapalstassa

Liehupalstan muoto

- yleinen ingresseissä ja kapeapalstaisessa tekstissä
- tekstiin ei synny ylisuuria sanavälejä, palstan "sävy" on tasainen

Sopusuhtaisen liehupalstan vaatimukset:

- rivien pituus ei saa vaihdella liikaa
- palstan reunaan ei saa syntyä säännöllistä kuviota
- pitkän rivin päähän ei saa jäädä yksinäistä lyhyttä sanaa
- peräkkäisiä tavutukseen päättyviä sanoja ei saa olla liikaa
- huonoja tavutuksia ei saa jäädä, koska ne on helppo poistaa liehupalstasta
- toisen rivin pitäisi olla pidempi kuin ensimmäinen rivi

Esimerkiksi ingresseissä saisi enintään kaksi peräkkäistä riviä päättyä tavutukseen. Suosituksena voisi pitää, että ingressiä ei tavuteta lainkaan

Keskitetty palstaan sovitus luo pysähtyneen vaikutelman ja se sopii pääasiassa vain otsikoihin ja lyhyisiin, arvokkuutta tavoitteleviin teksteihin kuten kutsuihin.

Jos julkaisussa on useita palstoja, kuten esimerkiksi lehtitaitto, paras palstaan sovitus asetus suomenkielessä on vasen tasaus – Justify with last line aligned left. Liehu sovitus luo helposti liian suuria vaihteluja oikeaan reunaan ja tekstimassasta tulee epämääräisesti vaihtelevaa ja vaikealukuista.

Sopusuhtainen palstaväli on yhtä suuri tai suurempi kuin käytetty riviväli.

Otsikkotypografia

- otsikot ovat yleisesti pienaakkosin ladottuja
- suuraakkoset ovat tilaa vieviä ja vaikealukuisia

Rivitys

- rivitykseen vaikuttaa kaksi seikkaa: otsikon ajatussisältö ja ulkonäkö
- ajatuksen mielekkyys on säilyttävä, ajatukseltaan toisiinsa kuuluvat sanat kuuluvat samalle riville
- rivin pituus ei saa vaihdella liikaa
- otsikon on oltava esteettisesti tasapainoinen.

- Pienet sanat kuten "ja" sijoitetaan mieluummin uuden rivin alkuun kuin vanhan loppuun, jotta ne eivät saa liikaa visuaalista painoa.
- Tavutusta pitää välttää, vain pakkotilanteessa voi tavuttaa yhdyssanojen yhdysosien välistä.
- Älä korosta epäolennaista sanaa otsikon sisällön kannalta.

Tielaitos valmistele moottoritien jatkamista Lahdesta Heinolaan

Esteettisesti ja ajatuksellisesti
tasapainoinen otsikko.
Kaikki rivityksessä syntyneet
sanaparit ovat luontevia.

Poliisi ampui puukolla
perhettä uhannutta

Poliisi ampui
puukolla perhettä uhannutta

Poliisi ampui
puukolla perhettä
uhannutta

Riviväli

- otsikoissa käytetään pienempää riviväliä kuin leipätekstissä, jotta ne näyttäisivät yhtenäisiltä
- suuraakkoset sietävät pienemmän rivivälin, kuin pienaakkoset
- joskus jopa negatiivinen riviväli voi tuottaa hyvän lopputuloksen, jossa riviväli on pienempi kuin kirjain koko
- edellä mainitussa tapauksessa on varmistuttava siitä, etteivät ylä- ja alapidennykset osu toisiinsa

Tässä riviväli on
suurempi kuin pistekoko (36/38)

Tässä pistekoko ja riviväli
ovat yhtä suuret (36/36)

Tässä esimerkissä
on negatiivinen riviväli (36/34)

Otsikon tiivistys

- monet groteskit vaativat suuremmassa koossa merkkivälien tiivistämistä ja joskus jopa tiettyjen merkkiparien tasaamista
- antiikvat eivät yleensä siedä tiivistystä, koska päätteet menevät yhteen
- klassiseen typografiaan kuuluu versaalien antiikvaotsikoiden harventaminen

Merkkitiheys

tiivistämätön

Merkkitiheys

tiivistetty (- 50 em)

Merkkitiheys

Merkkitiheys

tiivistetty (- 40 em)

Merkkitiheys

tiivistämätön

Merkkitiheys

tiivistetty (- 60 em)

KOMPAKTI

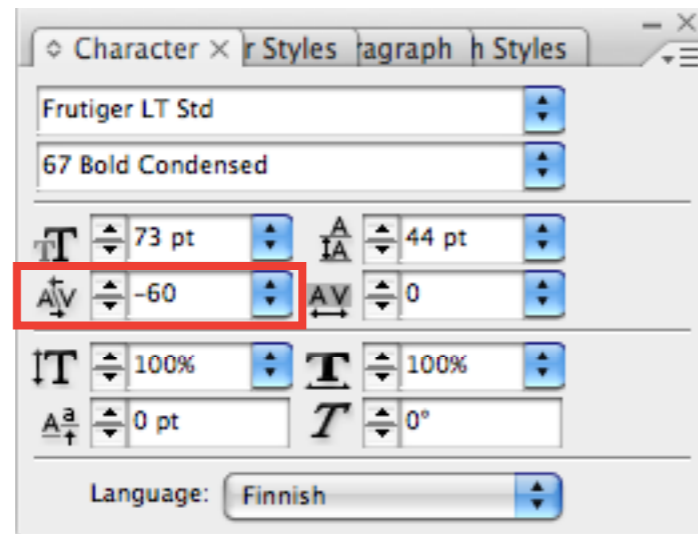
↑ ↑ ↑ ↑
tiivistetty eri välejä eri arvoilla

Kerning = kahden merkin välinen tiivistys

Tracking = kokonaisen sanan tiivistys

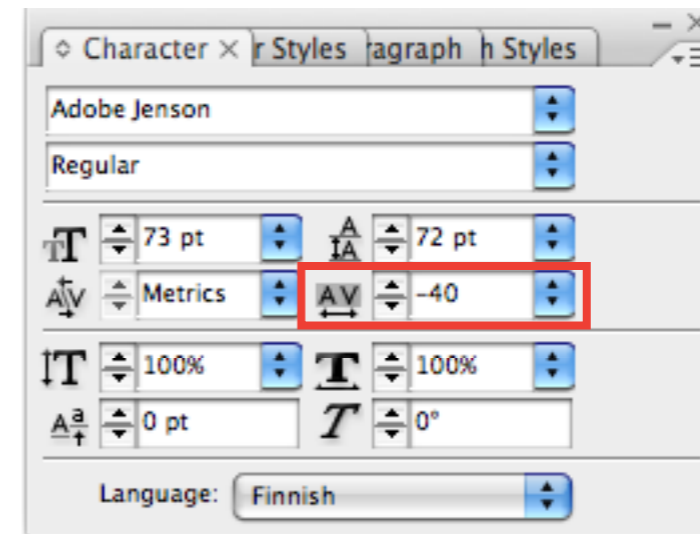
Kerning / parivälistys = kirjainparin välistystä

Tracking / merkkivälistys = kirjainjoukon merkkien välistystä

KOMPAK

Merkkivälin tiivistys kahden merkin välille

Merkkitih

Merkkivälin tiivistys aktivoituun tekstiin

Metric -kirjainvälistys käyttää fontin sisäänrakennettua välistystaulukkoa. Metric sisältää valmiita parivälistysasetuksia ja sopii käytettäväksi leipätekstissä.

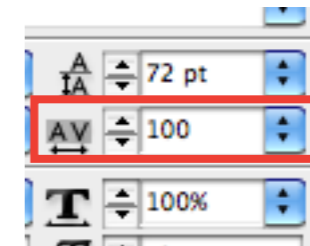
Optical -parivälistys säätää peräkkäisten merkkien väliä niiden ulkoasun perusteella ja sopii käytettäväksi otsikoissa ja jos käytössä on kaksi eri fonttia.

Merkkitiheys

Klassinen antiikvaotsikko

- antiikvaotsikkojen harvennus on tyylikeino, joka on peräisin jo latinalaisten aakkosten synnystä ja roomalaisten kiveen hakkaamista kirjaimmista lähtien
- useimmiten harvennus on noin 10 % (100 em)

NORMAALI
KLASSINEN

Harvennus tehokeinona

- kirjainvälit huomattavan suuret, yhden tai useamman kirjaimen levyiset
- näin tehostettu teksti on yhden tai kahden sanan mittainen

H A R V E N N U S
H A R V E N N U S

Älä harvenna gemenoita

- gemenat on suunniteltu olemaan lähekkäin
- harventaminen huonontaa sanakuvaa ja luettavuutta varsinkin kursiivin päätteet on tarkoitettu sitomaan kirjaimet toisiinsa ja harventaminen rikkoo tämän idean

g e m e n a
gemena

g e m e n a
gemena

Väliotsikot

Otsikkohierarkia

- maksimissaan kolme väliotsikkotasoa
- hierarkian rakentaminen aloitetaan alimmasta väliotsikkotasosta
- alin otsikkotasoa voi olla samaa kokoa, kuin leipäteksti, mutta puolilihavana (groteski) tai kursiivina (antiikva)
- seuraava otsikko 2 - 4 pistettä suurempana
- kaikissa kolmessa ei kannata käyttää samaa kirjainleikkausta
- erota keskimäinen kirjainleikkausta vaihtamalla, näin otsikkohierarkia hahmottuu lukijalle paremmin
- väliotsikoiden palstamuoto on oikean reunan liehu tai keskitetty
- otsikkohierarkiaa voi yksinkertaistaa käyttämällä palstan sisäistä otsikkoa kappaleen alussa
- palstan sisäinen otsikko erotetaan käyttämällä kursivointia tai lihavoitinta
- palstan sisäinen otsikko ei saisi olla pitkä

Tasapaino syntyy levon ja liikkeen välille niin kuin yö ja päivä tai talvi ja kesä, jotka säätelevät kasvua. Pohjoisen lyhyt kesä tuottaa sadon katkeamattoman valoisan jakson ansiosta, kaamoksen aika taas nukuttaa monet eläimet ja kasvit talviuneen, ja ihmiset vaipuvat odotuksen tilaan.

Platonin teoria maailmankaikkeuden järjestyksestä rakentuu neljästä alkuaineesta, nimittäin tulesta, ilmasta, maasta ja vedestä. Atomit, jotka nykyään tunnetaan, ovat näkymättömän pieniä, monitahokkaita eli polyedreja. Niitä on viisi täysin symmetristä kappaletta, joista tetraedri symboloi tulta, oktaedri ilmaa, kuutio maata, ikosaedri vettä ja dodekaedri kosmosta. Platonin ajatuksia laina-

Väliotsikot

Tyhjä tila otsikon ympärillä

- väliotsikko ei asetu typografisesti paikoilleen vain rivinvaihtoja lyömällä
- sen kuuluu olla lähempänä seuraavaa kuin edeltävää kappaletta, sillä sen sisältö liittyy seuraavaan kappaleeseen (esimerkissä 10/12 pt)

12 pt Väliotsikko ei asetu oikealle paikalleen vain rivinvaihtoja lyömällä.

12 pt **Väliotsikon väärä paikka**

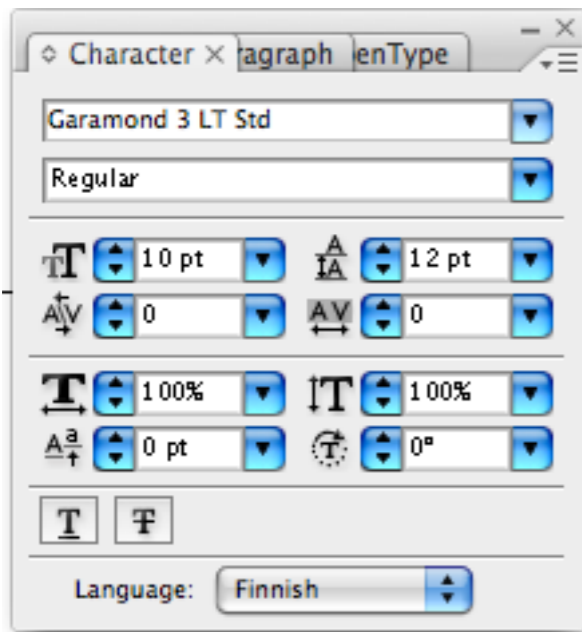
Väliotsikon kuuluu olla lähempänä alkavaa kuin edeltävää kappaletta.

16 pt Väliotsikko ei asetu oikealle paikalleen vain rivinvaihtoja lyömällä.

8 pt **Väliotsikon oikea paikka**

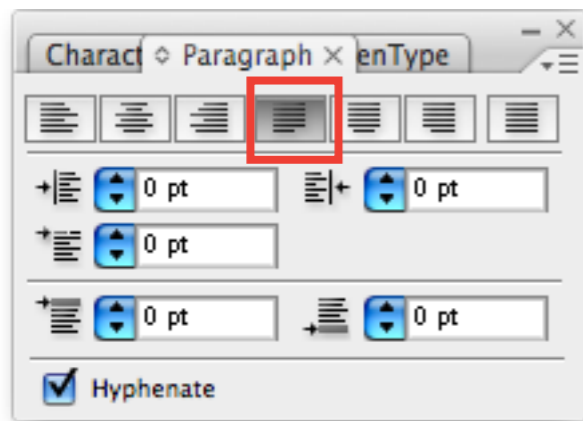
Väliotsikon kuuluu olla lähempänä alkavaa kuin edeltävää kappaletta.

- suositeltava tyhjän tilan suhde on 2:1
- yksi tapa luoda tyhjä tila on pudottaa väliotsikkoa peruslinjasta
- esim. jos väliotsikon riviväli on 12 pt, luodaan otsikon ylä ja alapuolelle yksi tyhjä rivinvaihto ja pudotetaan väliotsikkoa peruslinjastaan 4 pt. Näin syntyneet tilat olisivat: yläpuolella 16 pt ja alapuolella 8. Väliotsikko on optisesti oikealla kohdallaan eikä seuraava kappale ole karannut rivirekisteristä.

Valittu kirjaintyyppi, leikkaus, kirjainkoko, riviväli ja tavutus.

Valittu palstan muoto

Väliotsikon perusrivin pudotus luotuna kappaletyyliin.

Sommittelu

Jotta voisi sommitella, järjestää ja tasapainotella, täytyy olla tavoite eli päämäärä sekä tietoa ja taitoa suoriutua tehtävästä. Luonnossa vallitsee jatkuvuus ja tasapaino, jonka rikkovat sen omat mullistukset tai ihmisen jäntämät kaaoksen jäljet. Aikanaan luonto kostaa väärinkäytökset mutta aloittaa uuden kasvun ja muutoksen. Tasapaino syntyy levon ja liikkeen välille niin kuin yö ja päivä tai talvi ja kesä, jotka säätelevät kasvua. Pohjoisen lyhyt kesä tuottaa sadon katkeamattoman valoisan jakson ansiosta, kaamoksen aika taas nukuttaa monet eläimet ja kasvit talviuuneen, ja ihmiset vaipuvat odotuksen tilaan.

Platonin teoria

Platonin teoria maailmankaikkeuden järjestyksestä rakentuu neljästä alkuaineesta, nimittäin tullesta, ilmasta, maasta ja vedestä. Atomit, jotka nykyään tunnetaan, ovat näkymättömän pieniä, monitahokkaita eli polyedreja. Niitä on viisi täysin symmetristä kappaletta, joista tetraedri symboloi tulta, oktaedri ilmaa, kuutio maata, ikosaedri vettä ja dodekaedri kosmosta. Platonin ajatuk-

sia lainaten: "Luoja otti rakennusaineita, aluksi tulta ja maata, kolmanneksi sitä mikä pitää ne koossa, keskinäiset suhteet, kolme lukua, joista ensimmäisen suhde toiseen on sama kuin toisen suhde kolmanteen. Se on kultaisen leikkauksen suhde. Suhde toteutui ilman ja veden avulla. Ne Luoja asetti tullen ja maan väliin siten, että ilman suhde veteen on sama kuin tullen suhde ilmaan, ja veden suhde maahan on sama kuin ilman suhde veteen."

Jännitys ja tasapaino

Sommittelu ei ole pelkästään esteettinen tapahtuma. Jokainen ihminen suunnittelee ja järjestää aikaansa, kotiaan, ulkonäköään, työtään ja virkistystään itselleen sopivaksi kokonaisuudeksi. Jos järjestettävää on vähän, täytyy suhteita miettiä tarkemmin ja jos sitä on paljon, joutuu ehkä loke-roimaan ja niputtamaan. Kun suunnittelija luo uusia asioita, hän joutuu ottamaan huomioon monia seikkoja, kuten toimivuus, käytännöllisyys, helppohoitoisuus, uusiokäyttö, terveellisyys, kannattavuus, hinta ja lopuksi esteettisyys. Kukin aika ja paikka vaativat omat sääntönsä, mutta kun taiteilija lähtee perinteisessä mielessä luomaan taideteosta, hän

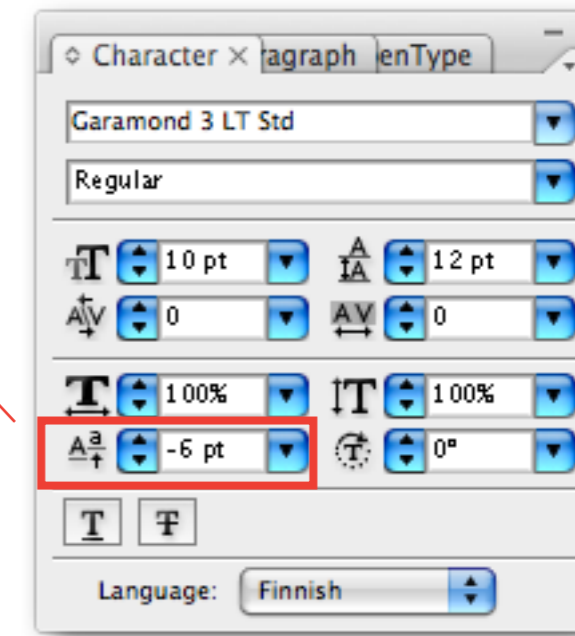
pyrkii saattamaan erinimisiä ja -vahvuisia voimia tasapainoiseksi ja sopusointuiseksi kokonaisuudeksi. Taiteen henki syntyy jännityksen ja tasapainon oikeista suhteista ja vaihte- lusta.

Abstrakti taide

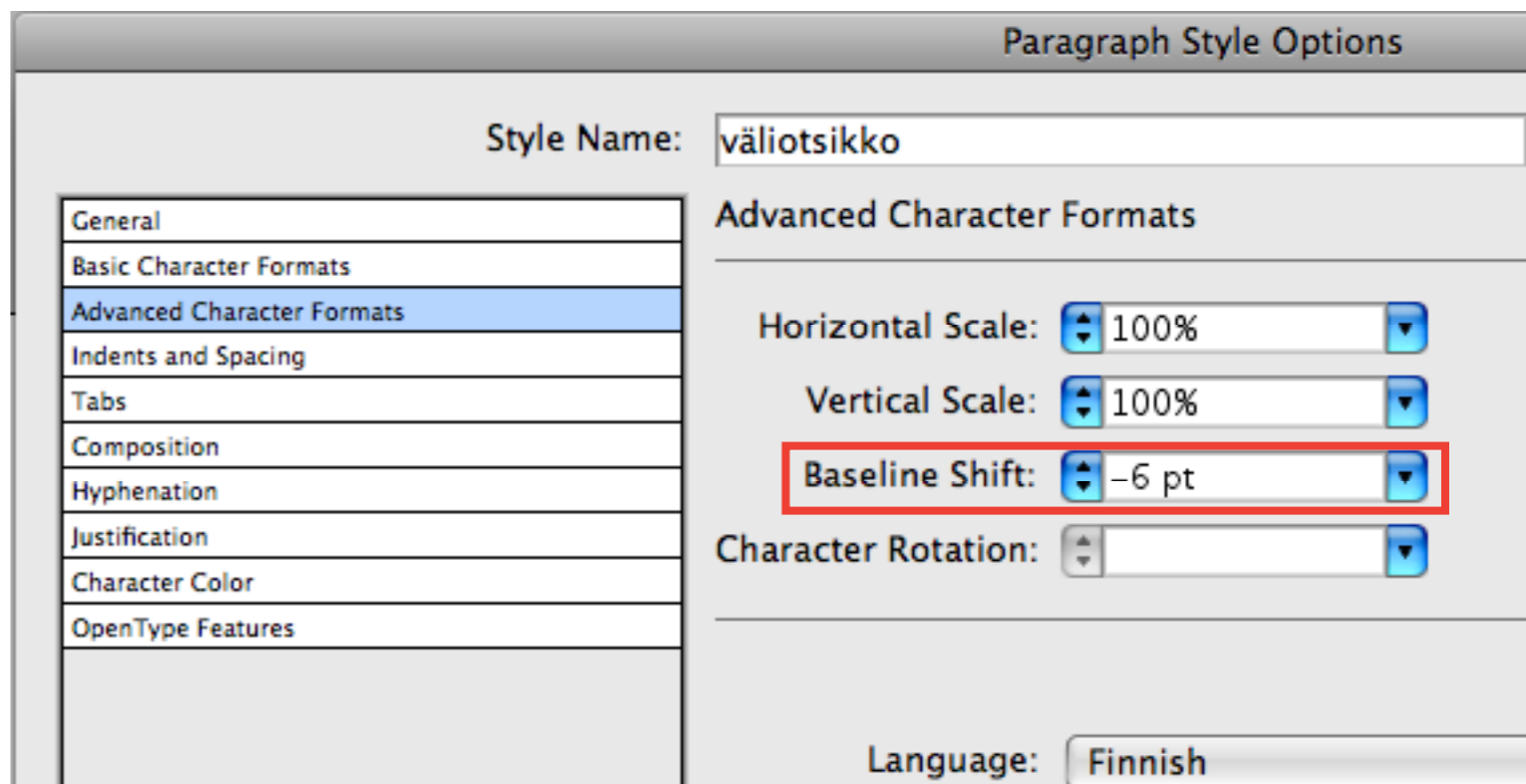
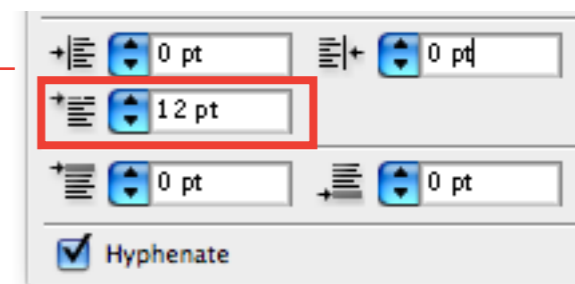
Kukin aikakausi rakentaa kuvansa aikakautensa kauneusihanteiden mukaan. 1400-luvulla ihanteet löytyivät luonnonjärjestyksestä. Taiteilijan tuli kuvata näkyviä kohteita ja kuvallinen rakenne syntyi pisteiden ja viivojen sekä pintojen värien ja valojen yhteisvaikutuksesta. 1700-luvulla luonto ei enää hallinnut kuvaa, vaan tilalle astui ilmaisu. Muoto ja viiva (spiraali) sinänsä sisälsivät kauneusihanteita. Näistä ei-esittäivistä muodoista kehittyi sitten 1900-luvulla niin kutsuttu abstrakti taide, joka rakentuu itsenäisistä kuvaelementeistä, muodoista ja väripinnoista, joiden rytmi, tasapaino ja liike muodostavat kuvan sisällön.

Ranskalainen tuottaja ja ohjaaja Henri-Georges Clouzot ja espanjalais-syntyinen Pablo Picasso tuovat yhteisessä elokuvassaan Le Mystère Picasso katsojan eteen sommittelun koko kirjon, prosessin alusta välivaiheiden kautta lopulliseen voittoon tai

Väliotsikon perusrivin pudotus

Valittu ensirivinsisennys

Väliotsikot

- väliotsikon jälkeen palstaan pitäisi jäädä mielellään kolme leipätekstiriviä, muutoin väliotsikko kannattaa siirtää seuraavalle palstalle ylimmäksi
- monipalstaisessa tekstilaatikossa palstan ylimpänä olevan väliotsikon pitää olla samalla peruslinjalla kuin vieressä olevat eikä sitä voi siis pudottaa peruslinjan alle

Rivitys

- väliotsikoita ei saa tavuttaa
- jos tavuttaminen on pakollista, niin tavutetaan yhdyssanojen yhdysosista
- ajatuksen tulee säilyä
- toivottu pituus on 1 tai 2 riviä, 3 riviä on maksimi
- väliotsikko näyttää tasapainoiselta, jos keskimäinen rivi on pisin

luvulla ihanteet löytyivät luonnonjärjestyksestä. Taiteilijan tuli kuvata näkyviä kohteita ja kuvallinen rakenne syntyi pisteiden ja viivojen sekä pintojen värien ja valojen yhteisvaikutuksesta. 1700-luvulla luonto ei enää hallinnut kuvaa, vaan tilalle astui ilmaisu.

Muoto ja viiva

Muoto ja viiva (spiraali) sinänsä sisälsivät kauneusihanteita. Näistä ei-esittävistä muodoista kehittyi sitten 1900-luvulla niin kutsuttu abstrakti taide, joka rakentuu itsenäisistä kuvaelemen-

niille henge
verkostumi
Nämä erila
Näitä viiva
sovelluksina
koristeaihe
kaupunkien
kaan ihmire
Piirtämisessä
kappaleita,
tunteita. Ä

Anfangit

- anfangit ovat tekstin suurikokoisia alkukirjaimia
- tehtävänä tehdä tekstistä visuaalisesti kiinnostavaa ja lukeminen mielenkiintoisemmaksi
- anfangeja on kahta tyyppiä: **upotettuja** ja **nousevia**
- anfangin kirjaintyyppi voi olla samaa kuin leipätekstin kirjaintyyppi, mutta se voi olla yhtä hyvin jotain ihan muuta
- anfangia seuraavat sanat ovat usein versaalia ja toimivat ikääkuin siltana anfangin ja leipätekstin välillä
- viimeistelty anfangi on:
 - samalla peruslinjalla leipätekstin jonkin rivin kanssa
 - ylettyy ylimmän rivin versaalilinjaan saakka
 - on välistetty sopivan tiivistä seuraavan kappaleen kanssa
 - on optisesti linjassa palstan vasemman reunan kanssa

Anfangin luominen Ilustratorissa:

Luo alkukirjain vektorigrafiikaksi.

Valitse muodolle tekstinkierto.

Asemoi alkukirjain haluttuun kohtaa tekstin alkuun.

Jotta voisi sommitella, järjestää ja tasapainotella, täytyy olla tavoite eli päämäärä sekä tietoa ja taitoa suoriutua tehtävästä. Luonnossa vallitsee jatkuvuus ja tasapaino, jonka rikkovat sen omat mullistukset tai ihmisen jättämät kaaoksen jäljet. Aikanaan luonto kostaa väärinkäytökset mutta aloittaa uuden kasvun ja muutoksen. Tasapaino syntyy levon ja liikkeen välille niin kuin yö ja päivä tai talvi ja kesä, jotka säätelevät kasvua. Pohjoisen lyhyt kesä tuottaa sadon katkeamattoman valoisan jakson ansiosta, kaamoksen aika taas nukuttaa monet eläimet ja kasvit talviuneen, ja ihmiset vaipuvat odotuksen tilaan.

Upotettu anfangi

Jotta voisi sommitella, järjestää ja tasapainotella, täytyy olla tavoite eli päämäärä sekä tietoa ja taitoa suoriutua tehtävästä. Luonnossa vallitsee jatkuvuus ja tasapaino, jonka rikkovat sen omat mullistukset tai ihmisen jättämät kaaoksen jäljet. Aikanaan luonto kostaa väärinkäytökset mutta aloittaa uuden kasvun ja muutoksen. Tasapaino syntyy levon ja liikkeen välille niin kuin yö ja päivä tai talvi ja kesä, jotka säätelevät kasvua. Pohjoisen lyhyt kesä tuottaa sadon katkeamattoman valoisan jakson ansiosta, kaamoksen aika taas nukuttaa monet eläimet ja kasvit talviuneen, ja ihmiset vaipuvat odotuksen tilaan.

Nouseva anfangi

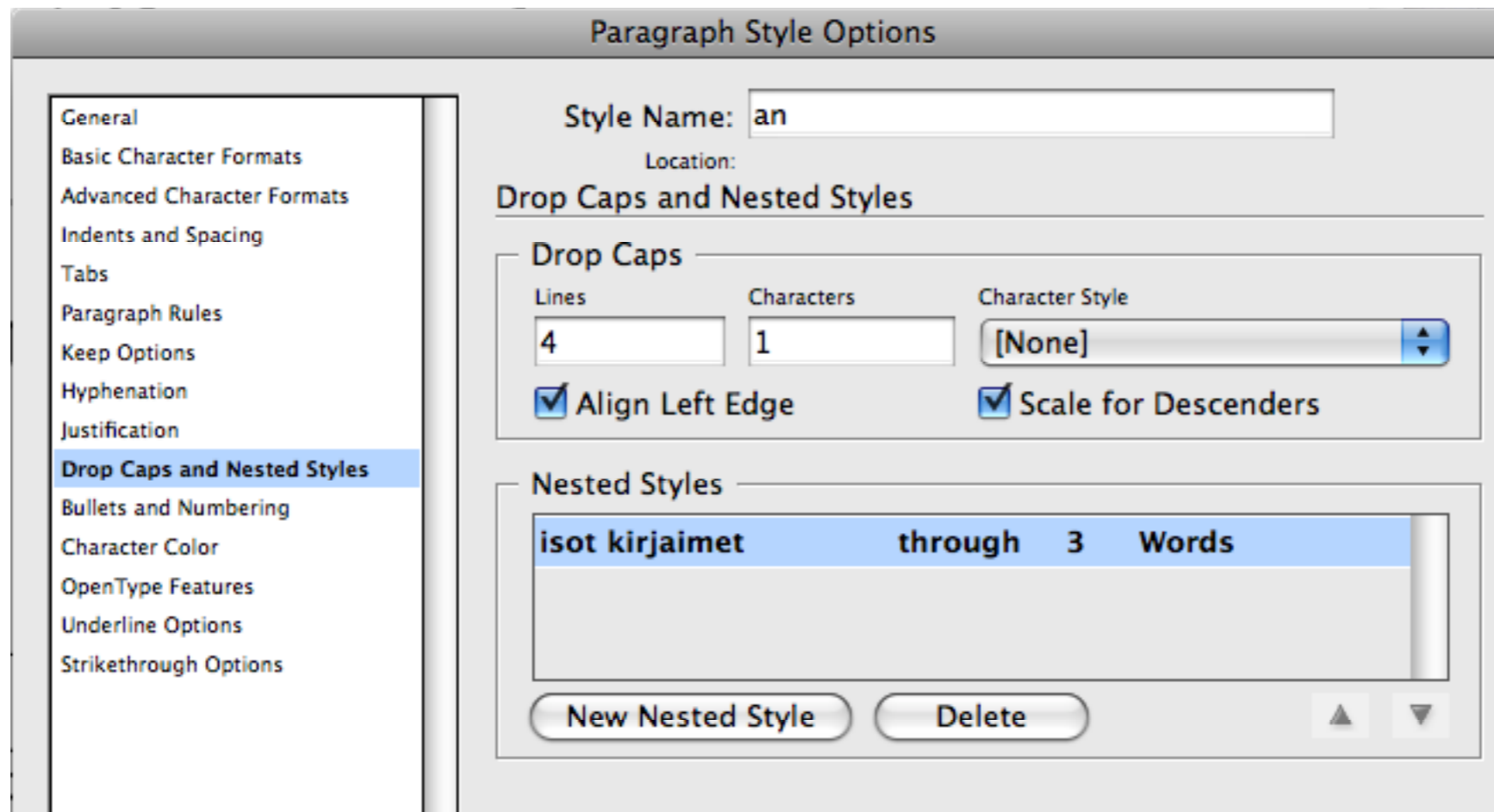
Anfangin luominen Indesignissa:

Luo anfangille oma
kappaletyyli.

Määrittele rivien korkeus
ja merkkien määrä ja tyyli,
vasemman reunan kohdistus
ja alapidennysten sovitus
tekstiin.

Ota tarvittaessa käyttöösi
sisäkkäinen tyyli.

JOTTA VOISI SOMMITELLA, järjestää ja tasapainotella, täytyy olla tavoite eli päämäärä sekä tietoa ja taitoa suoriutua tehtävästä. Luonnossa vallitsee jatkuvuus ja tasapaino, jonka rikkovat sen omat mullistukset tai ihmisen jättämät kaaoksen jäljet. Aikanaan luonto kostaa väärinkäytökset mutta aloittaa uuden kasvun ja muutoksen. Tasapaino syntyy levon ja liikkeen välille niin kuin yö ja päivä tai talvi ja kesä, jotka säätelevät kasvua. Pohjoisen lyhyt kesä tuottaa sadon katkeamattoman valoisan jakson ansios- ta, kaamoksen aika taas nukuttaa monet eläimet ja kasvit talviuneen, ja ihmiset vaipuvat odotuksen tilaan.

Luettavuus ja kappaletyyliharjoitus: kahden aukeaman taitto aikakauslehteen (kaksivärinen)

Tee Illustrator-ohjelmalla kahden aukeaman kokoinen aikakauslehden sivutaitto. Sivun koko on A 4.

Luo Illustratorissa pysty A 2 (42 x 59,4 cm) ja jaa se kahdeksi A 3 kokoiseksi tulostusalueeksi Print-valinnassa: valitse tulostimeksi General –valinnassa Canonin värilaser, paperin kooksi A 3, suunta vaaka. Setup valinnassa valitaan Tiling: Tile Full Pages, jolloin esikatselussa näkyy kaksi A 3 vaaka sivua eli kaksi aukeamaa.

Mikäli luot sivuille kuvia tai muita objekteja, jotka menevät sivun reunan yli, tulostus tehdään SRA3 paperille ja silloin valitaan Origin X ja Y kohtiin 0 cm. Ohjelma poistaa tulostumattomat sivun raja-alueet. Paina Done. Ota View valinnassa Show Page Tiling näyttö käyttöön ja näin sivu jakaantuu kahdeksi A 3 kokoiseksi aukeamaksi pisteviivoituksella.

Tutustu aineistoon ja kuvamateriaaliin.

Avaa teksti Wordissa ja lue se. Suunnittele mitkä asiat haluat nostaa tekstistä esille ja miten tuet sitä kuvien avulla. Tee useita luonnoksia taitosta. Luo taittoon kontrastia kuvien ja typografian avulla.

Käytä kaikki aineistossa olevat mv-kuvat taitossa haluamassasi koossa eli voit skaalata niitä suhteessa mihin kokoon tahansa. Kuvat ovat musta / valkoisia, mutta voit tehdä niistä yksi tai kaksi värisiä Illusatorohjelmassa.

Jos teet kaksivärikuvia, käytä väriä, jossa toinen väri on musta, jolloin voit käyttää sitä myös leipätekstin värinä. Valmista väri luomalla uusi väri valitsemalla

Swatches paletissa New Swatch. Valitse Pantone kartasta jokin Spottiväri: Swatches – Open Swatch Library – Color Books – Pantone Solid Coated.

Väri otetaan musta-valkokuvaan käyttöön valitsemalla kuva aktiiviseksi, valitsemalla haluttu täyttöväri tai vetämällä väri kuvaan.

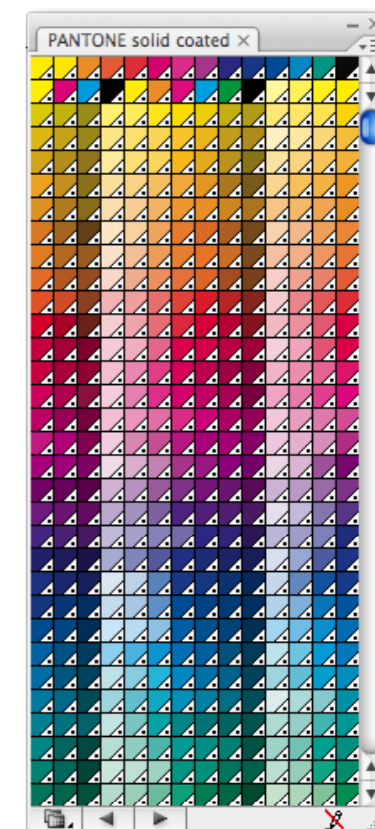
Luo apuviivojen avulla sivuille marginaalit. Käytä taitossa useapalstaisia tekstilaatikoita. Tekstilaatikkoon luodaan useita palstoja seuraavasti: vedä tekstityökalulla haluamasi kokoinen tekstilaatikko (esimerkiksi sivun levyinen - marginaalit), valitse tekstilaatikko aktiivisena: Type – Area Type Options ja ilmestyvässä paletissa valitaan palstojen määrä: Columns – Number. Paletissa näet koko tekstilaatikon leveyden (Width), palstojen leveyden (Span) ja palstavälien leveydet (Gutter).

Voit muokata niitä haluamallasi tavalla.

Mikäli luot laatikkotekstejä, joissa on jokin pohjaväri, voit paletissa määritellä tekstilaatikkoon sisennystä (Offset, Inset Spacing),

Luo kaikille teksteille omat kappaletyylit (ingressi, väliotsikot, leipäteksti, sisennetty leipäteksti, kuvateksti, nosto, infolaatikkoteksti jne.) ja kiinnitä erityistä huomiota leipätekstin luettavuuteen ja tasaisen ladonnan syntyyn. Isolle pääotsikolle ei ole tarpeen tehdä tyyliä.

Tallenna taittotyö PDF-muotoon ja tulosta se väritulostimella arviointia varten.

Kappaletyylimääritys Illustrator-ohjelmassa

Gloria matkalla Etelä-Afrikassa
Anders Falkirk
Kuvat Yahid Levy
Suomennos Antti Nuortio

Kaunis ja koskettava Kapkaupunki

Tarunhohtoisen Pöytävuoren alla kuhiseva Kapkaupunki on mieleen-painuva kokemus: huumaaavan kaunis ja pyöräyttävän monipuolinen. Ja rikkaiden ja köyhien välinen kuilu ammottaa.

Melkein koko elämäni olen unelmoinut tästä matkasta. Kuinka joskus näkisin omin silmin Etelä-Afrikan Kapkaupungin ja sen ihmeellisen vuoren, jonka huipun luoja on höylännyt tasaiseksi kuin pöytälevyn. Tarraudun auton ovenkahvaan kuskin mutkitellessa kuin hulluja katson vuoren jyrkästi kohoavaa kylkeä. Moottoritieltä Pöytävuori näyttää olevan kuin mikä tahansa tavallinen vuori. Kuskini Ahmed kertoo sen tarunomaisesta Devil's Peak -huipusta, jonka rotkojen kätköihin karanneet orjat piiloutuivat.

- He luulivat, ettei kukaan uskaltaisi etsiä heitä sieltä, koska heidän uskomustensa mukaan paholainen asui niissä onkaloissa. Paholaisen tupakoinnin takia Pöytävuoren huippu peittyi niin usein savuun. Itäisellä bulevardilla kierrämme Devil's Peakin viimeisen haarauksen ja Kapkaupunki levittäytyy edessämme: keskustan loistavat toimistorakennukset ja Pöytävuori, joka tuntuu jatkuvan puoliväliin taivasta mutta päättyy reilun kilometrin korkeudella vaakasuoraan tasankoon.

Olen häikäistynyt. Vuori on paljon korkeampi ja suurempi kuin koskaan kuvittelin.

- Tunnen itsekini joskus samoin, vaikka olen asunut täällä koko ikäni, Ahmed sanoo.

Viehättävä majatalo

Rakastun Cape Victoria -majataloon ensi silmäyksellä. Se on ihana vastakohta minimalisille ja tärkeille hotelleille. Kaikki on niin

aistikasta ja eleganttia: taulut, huonekalut, kukkalaitteet ja tapetit. Jokainen haluaisi asuntonsa näyttävän juuri tällaiselta, jos vain olisi rahaa ja tietäisi, miten se saadaan aikaan.

Ei siis ole yllätys, että hivenen feminiininen arkkitehti Craig Kaplan on pitänyt kymmenen vuotta Cape Victoriassa lempiprojektinaan. Hän on kolunnut kaikki kirpputorit ja antiikkikaupat Kapkaupungista Johannesburgiin täyttääkseen huoneet viihtyisillä yksityiskohdilla. Kuin pisteeksi i:n päälle hän on ottanut emännäksi ihanan hupsun Lily-äitinsä.

Asetun majatalon pienen uima-altaan äärelle ja alan keskustella erään sveitsiläisen kanssa, joka on tullut Kapkaupunkiin ostamaan talon.

- Rakastan Kapkaupunkia. Täällä on kaikkea: kauneutta, vastakohtia ja ystävällisiä ihmisiä - ja uskomattoman halpaa. 53 000 eurolla voi ostaa uima-altaalla varustetun huvilan.

Muutaman päivän kuluttua olen jo tottunut Lilyn hajamielisyyteen. En siis hämmästy, kun tilaan oluen, mutta puolen tunnin päästä Lily tulee keittiöstä kimppu vastapoimittuja kukkia kädessään.

- Olut, Lily, anon hienotunteisesti.

Orjat kehittivät fuusiokeittiön

Ensimmäisestä kävelyretkestä tulee pitkä ja hikininen. Aurinko paahaa magnesiuminvalkoisena ja varjot ovat lyhyet. Vaellan Green Point- ja Vaterkant -kaupunginosien läpi. Niitä hallitsevat huvilat pienine puutarhoineen.

Table Bay -lahti lepää kalpeana ja tyhjänä. Vain jokunen pienehkö öljytankkeri kelluu satamassa. Sata vuotta sitten täällä oli vilkasta: vieräsi purjelajivojoja lähdössä Intiaan tai palaamassa sieltä lastinaan mausteita, joista sai omaisuuksia Euroopassa.

Monen sadan vuoden ajan Kapkaupunki oli mahdollisuuksien ja lupausten paikka. Tähän tuli portugalilaisia onnen etsijöitä, ranskalaisia hugenotteja, arabialaisia kauppiaita ja brittiläi-

